

Андрусенко Ірина Володимирівна,
науковий співробітник відділу початкової освіти
Інституту педагогіки НАПН України
(м. Київ, Україна)

СУЧАСНІ ПІДХОДИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

На реалізацію Державного стандарту екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства; Національної доктрини розвитку освіти у XXI столітті, Концепції екологічної освіти України передбачено формування екологічно доцільної поведінки та екологічної грамотності учнів початкових класів. Одним із шляхів реалізації цих завдань стало впровадження у систему початкової освіти інтегрованого курсу «Я досліджую світ», що є базовим складником типових освітніх програм розробленої під керівництвом О.Я. Савченко [1,2].

Інтегрований курс «Я досліджую світ» має на меті формування в учнів екологічної грамотності учнів початкових класів, активної позиції, прагнення діяти для збереження довкілля і досягнення стабільного розвитку суспільства, позитивного сприйняття майбутнього. Він передбачає досягнення змін у звичках, поведінці та стилі повсякденного життя учнів, спрямованих на раціональне ставлення до використання ресурсів планети і їх свідоме заощадження. Основна ідея інтегрованого курсу «Я досліджую світ», полягає у реалізації у навчально-виховного процесу принципів екологічної освіти: спрямованість навчання на зміну щоденної поведінки дітей; забезпечення взаємозв'язку між особистісними цінностями і поведінкою особистості; активності суб'єкта і мотивації до діяльності у напрямі сталого розвитку; поєднання навчально-виховного процесу із повсякденним життям учнів.

Зміст і методика інтегрованого курсу «Я досліджую світ» розроблено

відповідно до вимог нової концепції Нової української школи, яка передбачає внутрішню та зовнішню інтеграцію природничої, соціальної, громадянської освітніх галузей.

В рамках міжнародного проекту «Освіта для сталого розвитку в дії» української організації «Вчителі за демократію та партнерство» і шведської організації „Глобальний план дій” у партнерстві з Інститутом педагогіки НАПН України поставила важливе завдання – розробити варіативний курс для учнів початкової школи спрямований на формування екологічно активної позиції, прагнення діяти для збереження довкілля і досягнення стабільного розвитку суспільства, позитивного сприйняття майбутнього. Вперше до змісту традиційної освіти з природознавства було запроваджено діяльнісний аспект з формування екологічних умінь молодших школярів [4].

Необхідно зазначити, що поняття „сталий розвиток” не збігається з економічно стабільним розвитком, і не є тотожним екологічно безпечному розвитку (екорозвитку). Мова не йде тільки про забезпечення прогресу економіки та ресурси для неї, або тільки про збереження природи. Поняття стійкого розвитку виражає досить просту ідею: необхідно досягнути гармонії між людьми і між суспільством і природою. Тобто ми говоримо про те, що в майбутньому має сформуватися соціоприродна система, здатна розв’язувати сукупність протиріч, що проявляються в наш час. Серед них: протиріччя між природою і суспільством, між екологією і економікою, між розвинутими країнами і тими, що розвиваються, між теперішніми і майбутніми поколіннями, між багатими і бідними, між уже сформованими потребами людей і розумними потребами тощо [3].

Сучасні підходи до формування екологічної компетентності визначають важливу роль активної пізнавальної діяльності учнів. Вони передбачають необхідність оволодіння учнями системою науково-пізнавальних знань, поглядів, формування переконань, що забезпечують становлення особистісних стосунків із навколишнім середовищем і готовність діяти в цьому напрямі.

Один із перспективних аспектів реалізації Державного стандарту початкової освіти – формування екологічної компетентності, озброєння учнів уміннями ощадливого використання природних ресурсів, виховання високої екологічної поведінки у трудовій діяльності та в побуті. Екологічна компетентність проявляється у всіх сферах навчальної і побутової діяльності, які забезпечують збереження і поліпшення природного середовища, у потребі особистої участі дитини в охороні природи.

Таким чином, рівень сформованості екологічної компетентності учнів початкових класів визначається якістю їхньої екологічної освіти.

Список використаних джерел

1. Проект Закону про Концепцію сталого розвитку України (№ 3234 від 25.04.2001). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?skl=4&pf3516=3234
2. Проект постанови про Концепцію переходу України до сталого розвитку (№ 5749 від 02.07.2004). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=5749&skl=5
3. Пустовіт Г. П. Теоретико-методичні основи екологічної освіти і виховання учнів 1 – 9 класів у позашкільних навчальних закладах: монографія / Г. П. Пустовіт. – К. – Луганськ: Альма-матер, 2004. – 540 с.
4. Школа друзів планети: Уроки для сталого розвитку: метод. посібник для вчителів 1 – 2 класів загальноосвітніх навчальних закладів / О. І. Пометун, А. Д. Цимбалару, О. В. Онопрієнко, І. В. Андрусенко. – Д.: «Ліра», 2014. – 140 с.